

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. rugsėjo 3 d.*

„Apeliacinis skundas — Reglamentas (EB) Nr. 737/2010 — Reglamentas, kuriuo nustatomos išsamios Reglamento (EB) Nr. 1007/2009 įgyvendinimo taisyklės — Prekyba produktais iš ruonių — Šių produktų importo ir prekybos ribojimai — Galiojimas — Teisinis pagrindas — EB 95 straipsnis — Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija — 17 straipsnis — Jungtinių Tautų deklaracija dėl čiabuvių tautų teisių — 19 straipsnis“

Byloje C-398/13 P

dėl 2013 m. liepos 8 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Inuit Tapiriit Kanatami, įsteigta Otavoje (Kanada),

Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, įsteigta Kikiktardžuake (Kanada),

Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, įsteigta Pangnirtunge (Kanada),

Jaypootie Moesiesie, gyvenantis Kikiktardžuake,

Allen Kooneeliusie, gyvenantis Kikiktardžuake,

Toomasie Newkingnak, gyvenantis Kikiktardžuake,

David Kuptana, gyvenantis Ulukhattok (Kanada),

Karliin Aariak, gyvenanti Ikaluite (Kanada),

Canadian Seal Marketing Group, įsteigta Kvebeke (Kanada),

Ta Ma Su Seal Products Inc., įsteigta Cap-aux-Meules (Kanada),

Fur Institute of Canada, įsteigtas Otavoje,

NuTan Furs Inc., įsteigta Katalinoje (Kanada),

GC Rieber Skinn AS, įsteigta Bergene (Norvegija),

Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland), įsteigta Nūke, Grenlandijoje (Danija)

Johannes Egede, gyvenantis Nūke,

* Proceso kalba: anglų.

Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), įsteigta Nūke,

William E. Scott & Son, įsteigta Edinburge (Jungtinė Karalystė),

Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, įsteigta Cap-aux-Meules,

Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi, įsteigta Stambule (Turkija),

Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd, įsteigta Fler de Lise (Kanada),

atstovaujami advokatų H. Viaene, J. Bouckaert ir D. Gillet,

apeliantai,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai K. Mifsud-Bonnici ir C. Hermes,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

palaikomai:

Europos Parlamento, atstovaujamo L. Visaggio ir J. Rodrigues,

Europos Sąjungos Tarybos, atstovaujamos K. Michoel ir M. Moore,

įstojusių į bylą pirmoje instancijoje šalių,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz (pranešėjas), teisėjai C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász ir D. Šváby,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. vasario 9 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2015 m. kovo 19 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu *Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation*, J. Moesesie, A. Kooneeliusie, T. Newkingnak, D. Kuptana, K. Aariak, *Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC-Greenland)*, J. Egede, *Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK)*, *William E. Scott & Son*, *Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine*, *Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi* ir *Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd* prašo panaikinti 2013 m. balandžio 25 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Inuit Tapiriit*

Kanatami ir kt. / Komisija (T-526/10, EU:T:2013:215, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas atmetė jų ieškinį dėl 2010 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 737/2010, kuriuo nustatomos išsamios Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1007/2009 dėl prekybos produktais iš ruonių įgyvendinimo taisyklės (OL L 216, p. 1, toliau – ginčijamas reglamentas), panaikinimo ir 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1007/2009 dėl prekybos produktais iš ruonių (OL L 286, p. 36, toliau – pagrindinis reglamentas) pripažinimo netaikytinu.

Teisinis pagrindas

Tarptautinė teisė

- 2007 m. rugsėjo 13 d. Rezoliucija 61/295 Jungtinių Tautų Generalinė Asamblėja priėmė Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių (toliau – JTDC̄TT). Šios deklaracijos 19 straipsnis suformuluotas taip:

„Prieš priimdamos ir įgyvendindamos teises arba administracines priemones, kurios gali daryti poveikį čiabuvių tautoms, valstybės konsultuojasi ir sąžiningai bendradarbiauja su čiabuvių tautoms atstovaujančiomis institucijomis, siekdamas gauti jų savanorišką ir turimomis žiniomis pagrįstą išankstinį sutikimą.“

Sąjungos teisė

- Pagal Pagrindinio reglamento 4–7 ir 14 konstatuojamąsias dalis:
  - „Gyvūnų gerovės klausimams neabejingi visuomenės nariai ir Vyriausybių atstovai išreiškė rimtą susirūpinimą dėl ruonių patiriamo skausmo, kančių, baimės ir kitokių formų kentėjimo, kai jie žudomi ir lupamas jų kailis, o tai daroma dažniausiai.
  - Reaguodamos į piliečių ir vartotojų susirūpinimą gyvūnų gerovės aspektais, susijusiais su ruonių žudymu ir kailio lupimu, ir tuo, kad rinkoje esama produktų, gautų iš gyvūnų, kurie buvo nužudyti ir jų kailis nuluptas sukeltant skausmą, kančias, baimę ir kitų formų kentėjimą, kelios valstybės narės priėmė arba ketina priimti teisės aktus, kuriais reguliuojama prekyba produktais iš ruonių uždraudžiant tokių produktų importą ir gamybą, tačiau kitose valstybėse narėse prekyba tais produktais neribojama.
  - Todėl valstybių narių nacionalinės nuostatos, kuriomis reglamentuojama prekyba produktais iš ruonių, jų importas, gamyba ir pardavimas, yra skirtingos. Tie skirtumai daro neigiamą įtaką produktų, kurių sudėtyje yra arba gali būti produktų iš ruonių, vidaus rinkos veikimui ir sudaro kliūtis prekybai tokiais produktais.
  - Tokios skirtingos nuostatos gali dar labiau paskatinti vartotojus nepirkti produktų, kurie pagaminti ne iš ruonių, bet kuriuos nelengva atskirti nuo panašių iš ruonių pagamintų produktų, arba produktų, kuriuose gali būti iš ruonių gautų, bet nelengvai atpažįstamų elementų arba sudėtinių dalių, pvz., kailių, Omega-3 kapsulių, taukų ir odos gaminių.
- <...>
- Pagrindiniams ekonominiams ir socialiniams inuitų bendruomenių, kurios medžioja ruonius, kad pragyventų, interesams neturėtų būti padaryta neigiamos įtakos. Medžioklė yra neatsiejama inuitų bendruomenių kultūros ir jų narių identiteto dalis ir yra pripažįstama Jungtinių Tautų

deklaracijoje dėl vietos gyventojų teisių. Todėl produktus, pagamintus iš ruonių, kuriuos tradiciškai medžioja inuitų ir kitos čiabuvių bendruomenės pragyvenimo tikslais, turėtų būti leidžiama pateikti į rinką.“

4 Šio reglamento 3 straipsnio „Pateikimo į rinką sąlygos“ 1 ir 4 dalyse nustatyta:

„1. Pateikti į rinką produktus iš ruonių leidžiama tik tada, kai jie pagaminti iš ruonių, kuriuos tradiciškai medžioja inuitų ir kitos čiabuvių bendruomenės pragyvenimo tikslais. Šios sąlygos taikomos importuojamiems produktams jų importo metu ar importo vietoje.

<...>

4. Nedarant poveikio 3 daliai, šio straipsnio įgyvendinimo priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šio reglamento nuostatas jį papildant, tvirtinamos pagal 5 straipsnio 3 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.“

5 Remdamasi minėto reglamento 3 straipsnio 4 dalimi Europos Komisija priėmė ginčijamą reglamentą. Ginčijamo reglamento 1 straipsnyje nustatyta, kad šiuo reglamentu „nustatomos išsamios produktų iš ruonių pateikimo į rinką pagal [pagrindinio reglamento] 3 straipsnį taisyklės.“

Ginčo aplinkybės ir skundžiamas sprendimas

6 *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt.* pareiškė ieškinį dėl pagrindinio reglamento panaikinimo; jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2010 m. sausio 11 d. Nutartimi *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (T-18/10, EU:T:2011:419) Bendrasis Teismas atmetė minėtą ieškinį kaip nepriimtina. Apeliacinis skundas, pateiktas dėl šios nutarties, buvo atmestas Teisingumo Teismo sprendimu *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Parlamentas ir Taryba* (C-583/11 P, EU:C:2013:625).

7 2010 m. rugpjūčio 10 d. Komisija priėmė ginčijamą reglamentą, kuriuo nustatomos pagrindinio reglamento įgyvendinimo taisyklės.

8 Apeliantai pareiškė ieškinį dėl ginčijamo reglamento panaikinimo ir pagrindinio reglamento pripažinimo netaikytinu pagal SESV 277 straipsnį; jį Bendrojo Teismo kanceliarija gavo 2010 m. lapkričio 9 d.

9 2011 m. balandžio 13 d. Bendrojo Teismo septintosios kolegijos pirmininko nutartimi Europos Parlamentui ir Europos Sąjungos Tarybai buvo leista įstoti į bylą palaikyti Komisijos reikalavimų.

10 Grįsdami savo ieškinį apeliantai nurodė du pagrindus, iš kurių pirmasis susijęs su pagrindinio reglamento neteisėtumu dėl klaidingai pasirinkto EB 95 straipsnio, kaip jo teisinio pagrindo, todėl ginčijamas reglamentas netenka teisinio pagrindo, taip pat susijęs su subsidiarumo, proporcingumo principų ir pagrindinių teisių pažeidimu. Nurodydami antrąjį pagrindą ieškovai kaltino Komisiją tuo, kad priimdama ginčijamą reglamentą ji piktnaudžiavo įgaliojimais.

11 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas nepritarė šiems abiem pagrindams ir atmetė visą ieškinį.

Šalių reikalavimai

12 Apeliantai Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą, pripažinti pagrindinį reglamentą neteisėtu ir netaikytinu pagal SESV 277 straipsnį ir panaikinti ginčijamą reglamentą pagal SESV 263 straipsnį;

- nepatenkinus pirmojo reikalavimo, panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą nagrinėti Bendrajam Teismui, ir
  - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 13 Komisija Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių solidariai atlyginti bylinėjimosi išlaidas.
- 14 Parlamentas Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.
- 15 Taryba Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

- 16 Grįsdami apeliacinį skundą apeliantai nurodo du pagrindus, susijusius su teisės klaidomis, kurias Bendrasis Teismas padarė vertindamas pagrindinio reglamento teisėtumą. Pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą sudaro dvi dalys, o antrąjį pagrindą – trys dalys.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies

Šalių argumentai

- 17 Apeliantai tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 28, 29, 37–40, 50 ir 64 punktuose nurodė, jog sąlygos remtis EB 95 straipsniu buvo tenkinamos pagrindinio reglamento priėmimo dieną.
- 18 Apeliančių tvirtinimu, minėtos sąlygos turėjo būti įvykdytos jau tą dieną, kai Komisija pateikė pasiūlymą, kuriuo remiantis priimtas pagrindinis reglamentas. Iš tikrųjų, EB 95 straipsniu siekiama ištaisyti padėtį, kai nacionalinės teisės aktų skirtumai tiesiogiai paveikia vidaus rinką, o skatinti skirtingų nacionalinės teisės nuostatų atsiradimą ir taip suteikti Europos Sąjungos teisės aktų leidėjui „visišką veiksmų laisvę“ priimti teisės aktus bet kurioje srityje. Jeigu laikoma, kad siūlomo akto priėmimo diena buvo reikšminga tikrinant minėtų sąlygų įvykdymą, Komisija galėjo pagrįsti savo pasiūlymą paprasčiausiu spėjimu, kad tokie skirtumai jau egzistavo minėto akto priėmimo momentu, o tai prieštarauja ES sutarties 5 straipsnio 1 dalyje nustatytam kompetencijos suteikimo principui.
- 19 Papildomai apeliantai teigia, kad net jeigu būtų laikoma, kad pagrindinio reglamento teisėtumo kontrolės pagal EB 95 straipsnį atlikimui reikšminga šio reglamento priėmimo diena, vis dėlto tą dieną sąlygos remtis minėtu straipsniu dar nebuvo įvykdytos. Iš tikrųjų, norint pateisinti rėmimąsi EB 95 straipsniu, nepakanka nurodyti minėto reglamento preambulėje pateiktų neaiškių ir abstrakčių teiginių dėl nacionalinės teisės aktų skirtumų ir pavojaus, jog gali atsirasti kliūčių naudotis pagrindinėmis teisėmis arba konkurencijos iškraipymų. Pavyzdžiui, to paties reglamento 5 konstatuojamojoje dalyje nenurodytos valstybės narės, kurios jau uždraudė arba ketina uždrausti importuoti arba gaminti produktus iš ruonių. Šiuo klausimu papildoma informacija, kurią Komisija pateikė per teismo procesą, negalėjo užpildyti pačiame pagrindinio reglamento tekste esančios informacijos spragos.
- 20 Komisija, Parlamentas ir Taryba nepritaria apeliančių argumentams.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 21 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantai iš esmės nurodo du argumentus, susijusius, pirma, su diena, laikoma reikšminga tikrinant sąlygų remtis EB 95 straipsniu įvykdymą, ir, antra, su pačiomis sąlygomis, kurios leidžia remtis minėtu straipsniu, nes pagrindiniame reglamente nėra jokių pakankamai tikslių nuorodų dėl pavojaus, kad gali atsirasti kliūčių naudotis pagrindinėmis teisėmis arba konkurencijos iškraipymų.
- 22 Kalbant apie pirmąjį argumentą, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos akto teisėtumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į jo priėmimo momentu susiklosčiusias faktines ir teisines aplinkybes (Sprendimo *Agrana Zucker*, C-309/10, EU:C:2011:531, 31 ir 45 punktai ir juose nurodyta teismo praktika ir Sprendimo *Schaible*, C-101/12, EU:C:2013:661, 50 punktas). Visų pirma, Teisingumo Teismas turi atsižvelgti į nagrinėjamo Sąjungos teisės akto priėmimo momentą tam, kad patikrintų, ar buvo įvykdytos sąlygos, leidžiančios remtis EB 95 straipsniu, kaip teisiniu pagrindu (žr. Sprendimo *Arnold André*, C-434/02, EU:C:2004:800, 38 punktą; Sprendimo *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 37 punktą; Sprendimo *Vokietija / Parlamentas ir Taryba*, C-380/03, EU:C:2006:772, 45–51 ir 55 punktus ir Sprendimo *Vodafone ir kt.*, C-58/08, EU:C:2010:321, 39 ir 41 punktus).
- 23 Vis dėlto, priešingai, nei teigia apeliantai, Komisijos reglamento pasiūlymo diena nėra reikšminga tokio patikrinimo atlikimui. Iš tikrųjų, tuo atveju, kai ieškinys pareiškiamas dėl teisėkūros procedūra priimto akto, kaip pagrindinio reglamento, atlikdamas teisėtumo kontrolę Sąjungos teismas vertina ne pasiūlymą, kuris gali būti keičiamas per teisėkūros procedūrą, o patį teisės aktą, kurį pasibaigus teisėkūros procedūrai priėmė Sąjungos įstatymų leidėjas.
- 24 Be to, valstybių narių, kurios Komisijos pasiūlymo pateikimo dieną jau priėmė arba ketino priimti teisės aktus atitinkamoje srityje, skaičius savaime nėra lemiamas vertinant Sąjungos įstatymų leidėjo sprendimo remtis EB 95 straipsniu teisėtumą, jeigu sąlygos remtis šiuo straipsniu buvo įvykdytos nagrinėjamo teisėkūros procedūra priimto akto priėmimo dieną.
- 25 Taigi pirmąjį apeliančių argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.
- 26 Nagrinėjant antrąjį argumentą reikia priminti nusistovėjusią teismo praktiką, pagal kurią EB 95 straipsnio 1 dalyje numatytomis priemonėmis turi būti siekiama pagerinti vidaus rinkos kūrimo ir veikimo sąlygas (Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 60 punktas; Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Parlamentas ir Taryba*, C-217/04, EU:C:2006:279, 42 punktas ir Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Parlamentas ir Taryba*, C-270/12, EU:C:2014:18, 113 punktas). Nors tam, kad EB 95 straipsnis būtų pasirinktas kaip teisinis pagrindas, nepakanka nurodyti vien nacionalinės teisės aktų skirtumų ir abstraktaus pavojus, kad gali atsirasti kliūčių naudotis pagrindinėmis laisvėmis arba kad dėl to bus iškraipoma konkurencija, tačiau Sąjungos teisės aktų leidėjas gali juo remtis pirmiausia tada, kai nacionalinės teisės aktų skirtumai gali pažeisti pagrindines laisves ir turėti tiesioginę įtaką vidaus rinkos veikimui arba labai iškraipyti konkurenciją (Sprendimo *Vodafone ir kt.*, C-58/08, EU:C:2010:321, 32 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).
- 27 Minėta nuostata taip pat galima remtis siekiant užkirsti kelią tokioms prekybos kliūtims, kurių atsiranda dėl nevienodos nacionalinės teisės aktų raidos. Tačiau šių kliūčių atsiradimas turi būti tikėtinas, o atitinkama priemonė – skirta joms išvengti (Sprendimo *Vokietija / Parlamentas ir Taryba*, C-380/03, EU:C:2006:772, 38 punktas ir jame nurodyta teismo praktika ir Sprendimo *Vodafone ir kt.*, C-58/08, EU:C:2010:321, 33 punktas).
- 28 Šiuo klausimu apeliantai klaidingai tvirtina, kad pagrindinio reglamento preambulėje išdėstyti argumentų nepakanka norint pagrįsti rėmimąsi EB 95 straipsniu, ir kad Bendrasis Teismas negalėjo atsižvelgti į informaciją, kurią Komisija pateikė per teismo procesą.

- 29 Iš tikrųjų, visuotinai taikomų teisės aktų motyvuose gali būti nurodyta tik, pirma, bendra situacija, lėmusi jų priėmimą, ir, antra, bendri tikslai, kurių jais siekiama (žr. Sprendimo *AJD Tuna*, C-221/09, EU:C:2011:153, 59 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką), todėl Sąjungos teisės aktų leidėjo negalima kaltinti tuo, kad jis pagrindinio reglamento 4–7 konstatuojamosiose dalyse tik bendrai išdėstė nacionalinės teisės aktų, reglamentuojančių prekybą produktais iš ruonių, skirtumus ir jų nulemtus vidaus rinkos veikimo trikdžius, kuriais galima pagrįsti EB 95 straipsnio taikymą. Priešingai, nei teigia apeliantai, Sąjungos teisės aktų leidėjas taip pat neprivalėjo pačioje pagrindinio reglamento preambulėje tiksliai nurodyti valstybių narių, į kurių teisės aktus atsižvelgta priimant šį reglamentą, skaičiaus ir pavadinimo.
- 30 Kadangi pagrindinio reglamento motyvai yra savaime pakankami, Bendrojo Teismo negalima kaltinti tuo, kad skundžiamo sprendimo 50 punkte jis atsižvelgė į Komisijos per teismo procesą pateiktą papildomą informaciją dėl valstybių narių teisės aktų situacijos, turėjusios įtakos šio reglamento priėmimui; vadovaujantis Teisingumo Teismo praktika tokia informacija buvo siekiama tik patikslinti pagrindinio reglamento motyvus. Iš tikrųjų, vertinant EB 95 straipsnio, kaip teisinio pagrindo, pasirinkimą, toje pačioje Teisingumo Teismo praktikoje atsižvelgiama į nagrinėjamo teisės akto motyvų patikslinimus, kurie buvo pateikti per teismo procesą (žr., be kita ko, Sprendimo *British American Tobacco (Investments) ir Imperial Tobacco*, C-491/01, EU:C:2002:741, 68, 70 ir 73 punktus; Sprendimo *Jungtinė Karalystė / Parlamentas ir Taryba*, C-217/04, EU:C:2006:279, 61 punktą ir Sprendimo *Vokietija / Parlamentas ir Taryba*, C-380/03, EU:C:2006:772, 46 ir 47 punktus).
- 31 Taigi, remdamasis informacija, susijusia su pagrindinio reglamento motyvais ir Komisijos pateiktais patikslinimais, kurių apeliantai neapskundė Teisingumo Teismui, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 36–40 ir 50 punktuose galėjo, nepadarydamas teisės klaidos, konstatuoti, kad pagrindinio reglamento priėmimo dieną egzistavo nacionalinės teisės nuostatų, reglamentuojančių prekybą produktais iš ruonių, skirtumai, galėję trukdyti laisvam tokių produktų judėjimui.
- 32 Todėl Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 58 punkte padarė teisingą išvadą, kad minėti skirtumai galėjo pateisinti Sąjungos teisės aktų leidėjo veiksmus pagal EB 95 straipsnį.
- 33 Todėl negalima pritarti visai apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmai daliai.

Dėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros dalies

- 34 Apeliantai tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 56 punkte vadovavosi prielaida, kad tarp valstybių narių vykstanti prekyba produktais iš ruonių ir laikomais panašiais produktais neabejotinai yra nedidelės apimties. Vis dėlto būtų galima abejoti dėl didelės tarp valstybių narių vykstančios prekybos produktais iš ruonių ir laikomais panašiais produktais apimties. Be to, apeliantai teigia, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką Sąjungos teisės aktų leidėjas gali remtis EB 95 straipsniu, jei prekyba atitinkamais produktais yra santykinai didelės apimties, nors taip nėra produktų iš ruonių atveju.
- 35 Komisija ir Parlamentas teigia, kad apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antra dalis yra nepriimtina ir bet kuriuo atveju nepagrįsta.

Teisingumo Teismo vertinimas

– Dėl priimtimumo

- 36 Kaip pažymėjo Komisija ir Parlamentas, skundžiamo sprendimo 56 punkte padaryta Bendrojo Teismo išvada dėl didelės prekybos produktais iš ruonių ir laikomais panašiais produktais apimties nepatenka į Teisingumo Teismo kompetenciją nagrinėjant apeliacinį skundą.

- 37 Iš tikrųjų, remiantis SESV 256 straipsnio 1 dalimi ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirma pastraipa, apeliacinis skundas paduodamas tik dėl teisės klausimų. Bendrasis Teismas vienintelis turi kompetenciją konstatuoti ir vertinti reikšmingas faktines aplinkybes ir įrodymus, išskyrus atvejus, kai faktinės aplinkybės ir įrodymai iškraipomi (Sprendimo *Ryanair / Komisija*, C-287/12 P, EU:C:2013:395, 78 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 38 Kadangi apeliantai nenurodė jokio iškraipymo, vadinasi, apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antrą dalį, susijusią su Bendrojo Teismo išvada dėl didelės prekybos tarp valstybių narių apimties, reikia atmesti kaip nepriimtina.

– Dėl esmės

- 39 Reikia pažymėti, kad iš paties EB 95 straipsnio teksto nematyti, jog Sąjungos teisės aktų leidėjui yra nustatytas reikalavimas taikyti šį straipsnį tik tuo atveju, jeigu prekyba atitinkamais produktais yra santykinai didelės apimties.
- 40 Be to, jeigu tam tikrose bylose Teisingumo Teismas pripažino prekybą atitinkamose rinkose santykinai didelės apimties (žr. Sprendimo *Arnold André*, C-434/02, EU:C:2004:800, 39 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; Sprendimo *Swedish Match*, C-210/03, EU:C:2004:802, 38 punktą ir Sprendimo *Vokietija / Parlamentas ir Taryba*, C-380/03, EU:C:2006:772, 53 punktą), jis tikrai nenustatė teisinio kriterijaus, pagal kurį imtis priemonių remiantis EB 95 straipsniu leidžiama tik tuo atveju, jeigu rinkose vykstanti prekyba produktais yra santykinai didelės apimties.
- 41 Vadovaudamasis samprotavimais apie produktų iš ruonių ir produktų, kurie gali būti painiojami su produktais iš ruonių, rinkas skundžiamo sprendimo 39, 40 ir 56 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad nacionalinės teisės aktų, susijusių su prekyba produktais iš ruonių, skirtumai gali trikdyti tokių produktų vidaus rinką. Kadangi Bendrasis Teismas neprivalėjo patikrinti, ar tam, kad pateisintų rėmimąsi EB 95 straipsniu, prekyba atitinkamais produktais buvo santykinai didelės apimties, skundžiamo sprendimo 58 punkte jis pagrįstai nusprendė, kad atsižvelgiant į tokius skirtumus buvo galima imtis priemonių pagal EB 95 straipsnį.
- 42 Todėl apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antrai daliai negali būti pritarta kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmos dalies

Šalių argumentai

- 43 Apeliantai kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 105 punkte nurodė, kad reikia remtis tik Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) nuostatomis, o ne 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – ŽTK) nuostatomis. Apeliantų teigimu, visų pirma, iš ES sutarties 6 straipsnio 3 dalies ir Chartijos 52 straipsnio 3 dalies bei 53 straipsnio matyti, kad taikant Sutartis būtina deramai atsižvelgti į ŽTK užtikrinamas teises, kaip į bendruosius teisės principus, ir kad pirmenybė turi būti teikiama ŽTK nuostatomis tuo atveju, kai pastarosios užtikrina didesnę apsaugą nei ta, kuri numatyta Chartijoje.
- 44 Komisija, Parlamentas ir Taryba nepritaria apeliantų argumentams.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 45 Reikia priminti, kad, nors, kaip tai patvirtinama ESS 6 straipsnio 3 dalyje, ŽTK pripažįstamos pagrindinės teisės, kaip bendrieji principai, yra Sąjungos teisės dalis ir nors Chartijos 52 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad Chartijoje įtvirtintoms teisėms, atitinkančioms ŽTK užtikrinamas teisės, suteikiama ta pati prasmė ir apimtis kaip ir toms, kurias suteikia minėta konvencija, tačiau pastaroji tol, kol prie jos Sąjunga neprisijungė, nėra į Sąjungos teisės sistemą formaliai integruota teisės priemonė (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 44 punktą; Sprendimo *Schindler Holding ir kt. / Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 32 punktą ir Sprendimo *Telefónica ir Telefónica de España / Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 41 punktą).
- 46 Skundžiamo sprendimo 105 punkte Bendrasis Teismas pagrįstai konstatavo, kad Sąjungos teisėje Chartijos 17, 7, 10 ir 11 straipsniais užtikrinama tokia pat apsauga, kuri suteikiama ŽTK nuostatomis, kuriomis remiasi apeliantai, todėl nagrinėjamoje byloje sprendžiant pagrindinio reglamento galiojimo klausimą reikia remtis tik teisėmis, kurias užtikrina Chartija (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Otis ir kt.*, C-199/11, EU:C:2012:684, 47 punktą ir Sprendimo *Ziegler / Komisija*, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 126 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 47 Bet kuriuo atveju reikia konstatuoti, kad antrojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantai kaltina Bendrąjį Teismą tik tuo, kad jis rėmėsi vien tik Chartijos, o ne ŽTK nuostatomis, tačiau konkrečiai nenurodo, kokią būtent teisės klaidą, galinčią lemti skundžiamo sprendimo panaikinimą, Bendrasis Teismas padarė, kai pagrindinių teisių atžvilgiu nagrinėjo pagrindinio reglamento galiojimo klausimą.
- 48 Darytina išvada, kad antrojo pagrindo pirmai daliai neturi būti pritarta.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo antros ir trečios dalių

Šalių argumentai

- 49 Antrojo pagrindo antra dalimi apeliantai teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė komercinių interesų apsaugos neįtraukti į teisės į nuosavybę taikymo sritį. Prekybos produktais iš ruonių uždraudimas Sąjungoje darytų poveikį jų teisei komerciniais tikslais naudoti minėtus produktus. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad draudimas prekiauti maisto papildais ar juos pateikti Sąjungos rinkai gali apriboti šių produktų gamintojų teisę laisvai verstis profesine veikla. Be to, remiantis Europos Žmogaus Teisių Teismo praktika, ypač Sprendimu *Malik / Jungtinė Karalystė* (2012 m. kovo 13 d. EŽTT sprendimas Nr. 23780/08), ekonominiai įmonės interesai yra laikomi „turtu“ pagal ŽTK protokolo Nr. 1 1 straipsnį, todėl patenka į teisės į nuosavybę apsaugos sritį.
- 50 Apeliacinio skundo pagrindo trečia dalimi apeliantai priekaištauja Bendrajam Teismui, jog šis skundžiamo sprendimo 112 punkte konstatavo, kad JTDČTT neturi privalomosios galios, ir nenagrinėjo, ar prieš priimdamos pagrindinį reglamentą Europos Sąjungos institucijos gavo išankstinį apeliantų sutikimą pagal deklaracijos 19 straipsnį. Iš tikrųjų, nors JTDČTT savaime neturi privalomojo teisinio statuso, pagrindinio reglamento 14 konstatuojamojoje dalyje Sąjunga pripažino pareigą geranoriškai įgyvendinti deklaracijos nuostatas. Taigi, pagal Teisingumo Teismo praktiką Sąjunga negali nukrypti nuo nuostatų, kurias ji nustatė taikydama minėtą deklaraciją (Sprendimo *NTN Toyo Bearing ir kt. / Taryba*, 113/77, EU:C:1979:91, 21 punktą). Be to, iš 2012 m. paskelbtos Tarptautinės teisės asociacijos rezoliucijos matyti, kad JTDČTT 19 straipsnyje nustatoma paprotinės tarptautinės teisės norma, kurios Sąjunga, vykdydama savo įgaliojimus, privalo laikytis.
- 51 Parlamentas teigia, kad visa antrojo pagrindo trečia dalis yra nepriimtina, nes pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 169 straipsnio 2 dalį apeliantai nepakankamai tiksliai nurodė Bendrojo Teismo padarytą teisės klaidą. Visų pirma, iš apeliacinio skundo negalima suprasti, ar apeliantai kritikuoja

Bendrojo Teismo vertinimą, ar jame pateiktų pagrindų vertinimo nebuvimą ir kodėl reikia suteikti privalomąją galią JTDČTT 19 straipsniui. Komisijos ir Parlamento teigimu, antrojo pagrindo antra ir trečia dalys yra bent iš dalies nepriimtinos, nes apeliantai Bendrajame Teisme nesirėmė nei galimu laisvės užsiimti verslu pažeidimu, nei paprotinės tarptautinės teisės normos pažeidimu.

- 52 Komisija, Parlamentas ir Taryba teigia, kad bet kuriuo atveju antrojo pagrindo antra ir trečia dalys nepagrįstos.

Teisingumo Teismo vertinimas

– Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo antros ir trečios dalių priimtimumo

- 53 Dėl Parlamento pateikto visos apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečios dalies nepriimtimumu grindžiamo prieštaravimo reikia priminti, kad iš SESV 256 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punkto bei 169 straipsnio 2 dalies matyti, kad apeliaciniame skunde turi būti aiškiai nurodyti sprendimo, kurį prašoma panaikinti, skundžiami motyvuojamosios dalies punktai ir teisiniai argumentai, konkrečiai pagrindžiantys tokį prašymą, antraip apeliacinis skundas arba atitinkamas jo pagrindas gali būti pripažintas nepriimtinu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Schindler Holding ir kt. / Komisija*, C-501/11 P, EU:C:2013:522, 43 punktą ir Sprendimo *Ezz ir kt. / Taryba*, C-220/14 P, EU:C:2015:147, 111 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 54 Nagrinėjamoje byloje reikia konstatuoti, kad apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečia dalimi apeliantai kritikuoja konkretų skundžiamo sprendimo punktą. Šiuo klausimu apeliantai teigia, kad teisės klaidą sudaro JTDČTT 19 straipsnyje nustatyto reikalavimo gauti sutikimą privalomojo pobūdžio, kuris matyti tiek iš pagrindinio reglamento 14 konstatuojamosios dalies, tiek iš paprotinės tarptautinės teisės normos, nepripažinimas.
- 55 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti Parlamento pateiktą visos apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečios dalies nepriimtimumu grindžiamą prieštaravimą.
- 56 Kalbant apie Komisijos ir Parlamento pateiktus dalinius nepriimtimumu grindžiamus prieštaravimus, iš bylos medžiagoje esančių dokumentų matyti, kad Bendrajame Teisme apeliantai nesirėmė nei galimu Chartijos 16 straipsnyje įtvirtintos laisvės užsiimti verslu pažeidimu, nei JTDČTT 19 straipsniu pagrįstos paprotinės tarptautinės teisės normos pažeidimu.
- 57 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką leidimas šaliai Teisingumo Teisme pirmą kartą remtis pagrindu, kuris nebuvo pateiktas Bendrajame Teisme, reikštų leidimą jai pateikti Teisingumo Teismui nagrinėti platesnės apimties ginčą nei tas, kurį nagrinėjo Bendrasis Teismas (Sprendimo *Nexans ir Nexans France / Komisija*, C-37/13 P, EU:C:2014:2030, 45 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).
- 58 Todėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo antrai daliai negalima pritarti kaip nepriimtinais tiek, kiek ji susijusi su laisve užsiimti verslu, o šio pagrindo trečiai daliai negalima pritarti kaip nepriimtinais tiek, kiek ji susijusi su paprotinės tarptautinės teisės normos pažeidimu.
- Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo antros dalies esmės
- 59 Apeliantai iš esmės tvirtina, kad pagrindiniu reglamentu pažeidžiama jų teisė į nuosavybę, nes prekybos produktais iš ruonių draudimas daro poveikį jų teisei Sąjungoje komerciniais tikslais naudoti minėtus produktus.

- 60 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Chartijos 17 straipsniu užtikrinama teisės į nuosavybę apsauga taikoma ne komerciniams interesams ar galimybėms, kurių kintamas pobūdis yra pati ekonominės veiklos esmė, o turitinėms teisėms, kurios, atsižvelgiant į teisinę sistemą, lemia įgytą teisinę padėtį, leidžiančią tokių teisių turėtojui jomis naudotis savo paties naudai (žr. Sprendimo *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 34 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 61 Be to, iš Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos, susijusios su ŽTK Protokolo Nr. 1 1 straipsniu, matyti, kad pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį reikia atsižvelgti į tai, jog būsimos pajamos gali būti laikomos „turtu“, kuriam suteikiama ŽTK Protokolo Nr. 1 1 straipsnio apsauga, tik jeigu tokios pajamos jau buvo uždirbtos, paskolintos arba jeigu, remdamasis išskirtinėmis aplinkybėmis, suinteresuotasis asmuo turi teisėtą lūkesčių įgyti turtines teises (žr., be kita ko, 2007 m. sausio 11 d. EŽTT sprendimo *Anheuser-Busch / Portugalija*, Nr. 73049/01, 64 ir 65 punktus ir minėto Sprendimo *Malik / Jungtinė Karalystė* 93 punktą).
- 62 Tačiau Sąjungos teismuose apeliantai rėmėsi vien tik tuo, kad Sąjungoje turi būti leista prekiauti produktais iš ruonių, tačiau nenurodė tokio leidimo aplinkybių.
- 63 Todėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo antrai daliai negalima pritarti kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta.

– Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečios dalies esmės

- 64 Kadangi, priešingai, nei akcentuoja apeliantai, JTDCĖTT 19 straipsnis savaime neturi privalomosios teisinės galios, pakanka pažymėti, kad pagrindinio reglamento 14 konstatuojamoji dalis taip pat nesuteikia privalomojo pobūdžio deklaracijos 19 straipsnyje nustatyta pareiga konsultuotis ir bendradarbiauti, siekiant gauti inuitų bendruomenių sutikimą.
- 65 Iš tikrųjų, iš minėtos konstatuojamosios dalies teksto matyti, kad siekiant užtikrinti, jog nebūtų pakenkta pagrindiniams ekonominiams ir socialiniams inuitų bendruomenių, kurios medžioja ruonius, kad pragyventų, interesams, turėtų būti leidžiama pateikti rinkai produktus, pagamintus iš ruonių, kuriuos pragyvenimo tikslais tradiciškai medžioja šios bendruomenės.
- 66 Kadangi leidimas pateikti rinkai numatytas pagrindinio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje, paaiškėja, kad darant nuorodą į tai, jog JTDCĖTT pripažinta, kad medžioklė yra neatsiejama inuitų bendruomenių kultūros ir jų narių identiteto dalis, 14 konstatuojamąja dalimi tik grindžiama pagrindiniu reglamentu nustatyta nukrypti nuo draudimo pateikti rinkai produktus, pagamintus iš ruonių, leidžianti nuostata.
- 67 Tačiau remiantis minėto reglamento 14 konstatuojamąja dalimi negalima daryti išvados, kad šia dalimi nustatoma teisiškai privaloma pareiga laikytis JTDCĖTT 19 straipsnio, apie kurį minėtoje dalyje net neužsimenama.
- 68 Todėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo trečia daliai negalima pritarti kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta.
- 69 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad visą apeliacinį skundą reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįsta.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 70 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

- 71 Pagal to paties reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniam procesui pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Jei į bylą pirmojoje instancijoje įstojusi šalis, kuri pati nepateikė apeliacinio skundo, dalyvauja procese Teisingumo Teisme, pastarasis, remdamasis minėto 184 straipsnio 4 dalimi, gali nuspręsti, kad ta šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Pagal minėto reglamento 140 straipsnio 1 dalį, kuri, remiantis to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalimi, taip pat taikoma apeliaciniam procesui, įstojusios į bylą valstybės narės ir institucijos pačios padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 72 Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš apelianų, o šie pralaimėjo bylą, jie turi padengti ne tik savo bylinėjimosi išlaidas – iš jų priteisiamos ir Komisijos patirtos bylinėjimosi išlaidos.
- 73 Parlamentas ir Taryba, kaip į bylą Bendrajame Teisme įstojusios šalys, padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **Atmesti apeliacinį skundą.**
2. ***Inuit Tapiriit Kanatami, Nattivak Hunters' and Trappers' Organisation, Pangnirtung Hunters' and Trappers' Organisation, Jaypootie Moesesie, Allen Kooneliusie, Toomasie Newkingnak, David Kuptana, Karliin Aariak, Canadian Seal Marketing Group, Ta Ma Su Seal Products Inc., Fur Institute of Canada, NuTan Furs Inc., GC Rieber Skinn AS, Inuit Circumpolar Council Greenland (ICC Greenland), Johannes Egede, Kalaallit Nunaanni Aalisartut Piniartullu Kattuffiat (KNAPK), William E. Scott & Son, Association des chasseurs de phoques des Îles-de-la-Madeleine, Hatem Yavuz Deri Sanayi iç Ve Diş Ticaret Ltd Şirketi ir Northeast Coast Sealers' Co-Operative Society Ltd*** padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jų priteisiamos Europos Komisijos patirtos bylinėjimosi išlaidos.
3. **Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.